

Семенов Андрій
кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри фінансових технологій і підприємництва
Сумський державний університет
м. Суми, Україна
Andrii Semenov
PhD (Economics)
Associate Professor, Associate Professor of the
Department of Financial Technologies and Entrepreneurship
Sumy State University
Sumy, Ukraine

АНАЛІЗ СУТНОСТІ ФІНТЕХУ ЗА ДОПОМОГОЮ МОДИФІКОВАНОГО МЕТОДУ ЗАПИТАНЬ

ANALYSIS OF THE ESSENCE OF FINTECH USING THE MODIFIED QUESTION METHOD

Узагальнення наукових праць засвідчує наявність різних підходів до визначення сутності фінтеху. Характеризуючи фінтех, більшість науковців наголошують на сукупності цифрових технологій, які активно впроваджуються фінансовими організаціями, нових бізнес-моделях та формах організації фінансового бізнесу, що передбачають тісну інтеграцію різних суб'єктів економічної діяльності, інноваційних фінансових послугах, що пропонують технологічні компанії та платформи цифрової комерції.

Враховуючи широкий спектр використання категорії «фінтех», а також особливостей його впливу на сучасний ринок фінансових послуг, для розкриття змісту цієї категорії нами використано модифікований метод запитань Б. Ніколетті (B. Nicoletti) [1, с. 31-80]. Метод включав розгляд фінтеху з позицій аналізу: основних бенефіціарів фінтех послуг (питання «Для кого?»), надавачів фінтех послуг (питання «Хто?»), особливостей та якостей послуг (питання «Які фінансові послуги?» та «Переваги?»), виду та способів надання фінтех послуг (питання «Який?» та «Яким чином?»), ефекту від надання фінтех послуг (питання «Результат?»). Логічна схема аналізу фінтеху представлена на рис. 1.

Рисунок 1 – Характеристика сутності фінтеху за допомогою модифікованого методу запитань

Аналіз засвідчує, фінтех активно розвивається тому, що використовує технологічні переваги в наданні якісного клієнтського сервісу, зручних фінансових сервісів й додатків, комплаєнс-рішень та новітніх ІТ підходів до організації бізнес-процесів компаній. При наданні своїх послуг фінтех-компанії широко використовують цифрові технології (мобільні та інтернет технології, аналіз Великих даних, Штучний інтелект, роботизація, соціальні мережі). Надавачами фінтех-послуг є традиційні фінансові установи, фінтех-стартапи, технологічні компанії й платформи е-комерції.

Свої послуги фінтех компанії надають у межах чітко сфокусованих груп клієнтів – P2P, B2P, P2B, B2B фінансових сервісів (цифрові платформи з кредитування, банкомати та термінали, краудфандингові платформи, кредитування для МСБ та ін.).

Фінтех-компанії надають послуги в межах різних видів фінансових послуг. Основними є цифровий банкінг, цифрове страхування, цифрові платежі, цифрове кредитування, цифрове управління капіталом.

На фінансовому ринку працюють одночасно два типи фінтех-компаній:

– *представники традиційного фінтеху* – компанії, що є сформованими провідними постачальниками технологій та працюють у межах посередницьких моделей з класичними фінансовими установами. Наприклад, PayPal надає послуги у сфері електронних та цифрових платежів, водночас, використовуючи традиційну фінансову інфраструктуру;

– *представники новітнього (нідривного) фінтеху* – компанії, які позбавляються посередництва традиційних фінансових установ, пропонуючи відмінні процеси обслуговування потреб клієнтів. Наприклад, Zora пропонує доступ до кредитних коштів для фізичних осіб у межах P2P цифрової платформи.

Незалежно від типу фінтех-компанії результатом їх діяльності є створення фінансових інновацій, що передбачають такі форми їх реалізації:

– *продуктова чи сервісна інновація* (передбачає пропозицію нових фінансових продуктів та послуг. Наприклад, embedded finance, BNPL, API та ін. Яскравим прикладом комбінації продуктової та сервісної інновації є компанія Square, яка пропонує фінтех-рішення з організації фінансової діяльності компаній-представників МСБ (РКО, прийом кредитних карток, кредитування обігових коштів, відстеження й аналіз продажів та запасів, тощо). Крім того, Square пропонує власне обладнання, платіжні продукти та пристрої для розбудови платіжної екосистеми своїх клієнтів-представників МСБ);

– *процесна інновація* (передбачає трансформацію внутрішніх процесів з метою зростання продуктивності чи зниження собівартості надання фінансових послуг. Наприклад, ZestFinance пропонує автоматизований сервіс з оцінки кредитоспроможності населення з «груп ризику» з використанням Штучного інтелекту та Великих даних;

– *організаційна інновація* (передбачає зміну організаційної структури фінансової установи з метою надання інноваційного продукту. Так, фінтех-стартапи на відміну від класичних фінансових установ приділяють більшу увагу ІТ розробці, дизайну та якості додатків, сайтів, що формує систему менеджменту та ієрархії в організації більш характерну для сфери ІТ, ніж фінансового сектора. Наприклад, послуги необанків, на кшталт Reolut, Monzo, Monobank, які за своєю сутністю є радше ІТ-компаніями, ніж фінансовими установами, враховуючи відсутність фізичних відділень та фізичного контакту з клієнтами);

– *інновація бізнес-моделі* (передбачає прийняття інноваційного підходу до створення і монетизації цінності для клієнтів, що створюється у процесі надання фінансової послуги чи продажу фінансового продукту. Наприклад, використання датчиків телеметрії при страхуванні автомобілів, які корегують вартість полісу страхування водія залежно від його стилю їзди (Easy Peasy страхування).

На переконання дослідника цифрового банкінгу К. Скіннера, складність конкретного розмежування фінтеху полягає в тому, що це «не єдиний економічний феномен, а сукупність декількох феноменів. У такого ринку є свої особливості ... одні можливості фінтеху зараз на гребні хвилі, інші – перебувають на межі застою, а треті лише стають мейнстрімом» [2,

с. 104]. Це пов'язано з різноманітністю застосовуваних цифрових технологій, рівнем їх «зрілості» для використання у фінансовій діяльності, ступенем їх адаптації до потреб клієнтів, готовності надавачів, споживачів та регуляторів фінансових послуг до використання цих фінансових технологій.

Динамізм та різноманіття Фінтеху найкращим чином можна представити у вигляді кривої Gartner [3], яка засвідчує хвилеподібність розвитку цієї сфери (рис. 2).

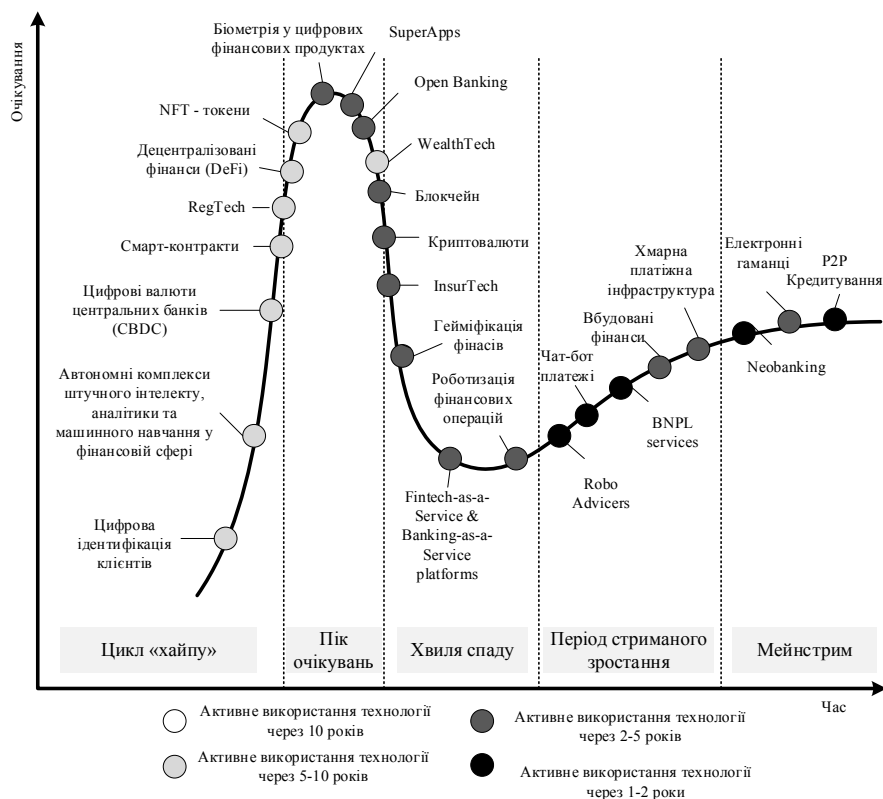

Рисунок 2 – Хвилеподібний характер розвитку Фінтеху на прикладі кривої Gartner

Джерело: складено автором

Так, одні фінтех-рішення, на кшталт цифрової ідентифікації клієнтів, цифрових валют центральних банків, смарт-контрактів перебувають на хвилі «хайпу», активно обговорюються у ЗМІ та науковій спільноті як технології, що можуть отримати широке застосування в найближчі 5-10 років. Інші – знаходяться на хвилі спаду ажіотажного інтересу, водночас, пошуку бізнес-моделей для практичного застосування (криптовалюти, відкритий банкінг, роботизація фінансових операцій). Деякі – довели ефективність та активно впроваджуються у процеси надання фінансових послуг (робо-едвайзери, вбудовані фінанси, сервіси з відстрочки платежів за товари). Окремі, як, наприклад, P2P-кредитування, необанкінг, електронні гаманці – активно масштабуються та залучають клієнтів на глобальному рівні.

Отже, на сьогодні, фінтех є динамічною сферою, що охоплює широкий спектр цифрових технологій та сервісних пропозицій при наданні фінансових послуг як класичними фінансовими установами, так і суб'єктами нефінансової сфери.

Перелік використаних джерел

1. Nicoletti B. The Future of FinTech. Cham : Springer International Publishing, 2017. 328 с. URL: <https://doi.org/10.1007/978-3-319-51415-4> (date of access: 07.05.2022).
2. Скіннер К. Людина цифрова: четверта революція в історії людства, яка торкнеться кожного / пер. з англ. Г. Якубовська. Харків : Ранок, 2020. 272 с.

3. Gartner Hype Cycle. Gartner. URL:
<https://www.gartner.com/en/research/methodologies/gartner-hype-cycle>.

УДК 338.12

Танчик Мар'яна
студентка групи ПФмз-51
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна
Науковий керівник: Радинський Сергій
кандидат економічних наук, доцент
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Mariana Tanchyk
Student of the group PFmz-51
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine
Scientific supervisor: Serhiy Radynsky
Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

МОДЕЛІ ДІАГНОСТИКИ БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВА: ЕФЕКТИВНЕ ВИКОРИСТАННЯ ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ

MODELS OF ENTERPRISE BANKRUPTCY DIAGNOSTICS: EFFECTIVE USE AND WAYS TO IMPROVE

У ринковій економіці банкрутство підприємств є досить поширеним явищем. Проте через недосконалий фінансовий менеджмент та відсутність достовірних методик діагностики багато із потенційно перспективних підприємств України стають потенційними банкрутами. Одним із головних завдань управління в конкурентному ринковому середовищі є виявлення загрози банкрутства і розробка заходів, спрямованих на подолання на підприємстві негативних тенденцій.

Відповідно до сучасного стану економіки та ситуації в Україні загалом, такі питання, як своєчасне передбачення кризових явищ та формування відповідного механізму, що дозволяє визначити відповідні негативні зміни та сприяти подальшому їх усуненню, є досить важливими. Висока ефективність антикризових заходів на підприємстві з метою підтримання його стабільного функціонування повинна бути обґрунтована певними моделями оцінки платоспроможності та ймовірності банкрутства [1].

Моделі прогнозування банкрутства класифікуються за різними ознаками. До основних з них відносять:

- 1) залежно від методики визначення оціночних показників:
 - агрегатний підхід, який передбачає побудову балансових моделей оцінки фінансового стану (моделі з використання агрегованих показників: модель визначення ліквідності балансу, модель В.В. Ковальова).
 - коефіцієнтний підхід, який передбачає перелік коефіцієнтів, що визначають фінансовий стан підприємства (моделі з використанням фінансових коефіцієнтів: модель І.О. Бланка модель У. Бівера);